

Het Sociaal wijkteam in Boxtel – Pilot Boxtel-Oost

Rianne Verhoeven, Teamleider Zorg, gemeente Boxtel

1. Inleiding

De gemeente krijgt er in 2014 en 2015 een groot aantal taken bij. Op 1 januari 2015 wordt de Nieuwe Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet ingevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze nieuwe wetten. De functies begeleiding en kortdurend verblijf worden geschrapt uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en overgeheveld naar de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo). De gemeente krijgt de verantwoording over de gehele jeugdhulp. Daarnaast is vanaf 1 augustus 2014 de Wet passend onderwijs van kracht en zal de verdergaande extramuralisering invloed hebben op de opgave van de gemeente. Met de transities wordt de gemeente verantwoordelijk voor het hele sociale domein, de (niet-medische) ondersteuning aan haar inwoners. Er sprake is van een grote samenhang tussen de transities vanwege de overeenkomst in doelstellingen en de overlap in doelgroepen. Daarmee krijgt de gemeente de kans een samenhangend lokaal stelsel van maatschappelijke ondersteuning in te richten op alle leefgebieden van de inwoners.

De nieuwe taken moet de gemeente uitvoeren met veel minder geld. Dat betekent dat het anders moet dan nu. De uitdaging is om de zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in de 0^e en 1^e lijn te organiseren. Er hoeft dan minder dure en specialistische zorg geleverd te worden. De bedoeling is dat de nieuwe taken die overkomen naar de gemeente in het gekantelde beleid gegoten worden. Eigen kracht, zelfredzaamheid, wederkerigheid, meer ondersteunen in toegankelijke algemene voorzieningen zijn belangrijke begrippen hierbij.

Het Sociaal Wijkteam (SWT) is een onmisbaar instrument om ondersteuning en zorg in de 0^e lijn dichtbij de inwoner vorm te geven. In deze notitie worden de uitgangspunten van het SWT beschreven en dient als onderlegger voor de start pilot SWT in Boxtel-Oost.

De gemeente Boxtel gaat in oktober 2014 starten met een pilot SWT in Boxtel-Oost. Gedurende de pilot van een jaar willen we ervaring opdoen met de werkwijze en de uitgangspunten zoals in deze notitie geformuleerd. In dat jaar moet duidelijk zijn welke functie het SWT in Boxtel moet hebben, uit welke samenstelling het team moet bestaan en wat de taken van het SWT zijn. Daarnaast kijken we of de inzet van het SWT heel breed, inclusief preventie of juist specifiek en alleen gericht op meervoudige problemen in een huishouden moet zijn. De pilot zal tevens uitwijzen waar de accenten liggen en hoe het SWT zich verhoudt tot het Basis Team Jeugd en Gezin (BTJ) en de wijk.

Naast de komst van het SWT is het ook belangrijk dat de sociale cohesie in de wijken wordt bevorderd. Welke rol het SWT hierin precies zal gaan vervullen samen met inwoners van wijken, verenigingen, stichtingen, vrijwilligers, professionals van andere organisaties, wijkraden etc. moet de pilot duidelijk maken. In deze notitie wordt tevens de verbinding van het SWT met de wijk beschreven en hoe de sociale cohesie in wijken bevorderd kan worden.

Bij het lezen van deze notitie is het daarom belangrijk om 2 verschillende ontwikkelingen te onderscheiden. De ontwikkeling van:

I. het SWT

Het SWT is een team bestaande uit medewerkers werkzaam in de 1e lijn met de focus op individuele complexe ondersteuningsvragen van inwoners

II. algemene- en collectieve wijkvoorzieningen ten behoeve van de versterking van de sociale cohesie in de wijken

Voor deze ontwikkeling is geen vaste samenstelling van één "team" te benoemen. Initiatieven ter versterking van de sociale cohesie en waar behoefte aan is in een wijk, worden zoveel mogelijk zelf opgepakt door inwoners zonder tussenkomst of bemoeienis van de 1e lijn.

De 0de lijn bestaat uit algemene- en collectieve voorzieningen, ook wel basisinfrastructuur genoemd, waarvoor professionals mede zorg dragen. Denk bijvoorbeeld aan de verbindingsofficier, het sociaal werk en jongerenwerk. In de 0de lijn is er sprake van informele organisaties en netwerken en de inzet van professionals. Het is een combi van formeel en informeel. Het formele aspect betreft die

voorzieningen, waarvoor geen indicatie nodig is. Dus ook huismeesters, woonconsulenten, de medewerker van Openbare Ruimte, de wijkagent e.d. maken onderdeel uit van de 0de lijn. De 1ste lijn daarentegen betreft formele en professionele inzet, gericht op ondersteuning van de burger waarvoor een indicatie moet worden afgegeven en/of toegang moet worden verleend.

Daar waar nodig kan de 1^e lijn, die veel breder is dan enkel het SWT, onder andere expertise en/of budget al dan niet tijdelijk of permanent leveren aan de 0^e lijn. Afhankelijk van het te ontwikkelen initiatief in een wijk wordt gekeken welke partijen uit de 0^e en 1^e lijn een bijdrage kunnen leveren.

De beide ontwikkelingen dienen goed op elkaar worden afgestemd. Het zijn parallelle lijnen en daarom zal het samenspel tussen algemene, collectieve en maatwerkvoorzieningen op gebied van ondersteuning en medische zorg goed georganiseerd moeten worden.

Deze notitie is een startnotitie en geen blauwdruk hoe het SWT moet gaan functioneren. Ook het SWT is een groeimodel. Voor nu is het belangrijk om vooral in de praktijk van start te gaan en ervaringen op te doen. Deze notitie zal het komende jaar aangepast worden op basis van de ervaringen.

2. Het SWT(1^e lijn)

Op St. Ursula wordt sinds juli 2012 goed samen gewerkt met de diverse ketenpartners. St. Ursula is een gebouw waar diverse eerstelijns hulp in Boxtel gehuisvest is. Een voorbeeld voor veel andere gemeenten! Tussen deze partners is de laatste jaren een intensieve samenwerking ontstaan. De samenwerkingspartners zijn Loket WegWijs, CJG, ContourdeTwern, MEE, Bureau Jeugdzorg, GGD Hart voor Brabant, Jeugd-GGZ, Halt, Novadic, Kentron, Pluralis.

Medewerkers van deze organisaties zijn meerdere dagen in de week in het Ursulagebouw werkzaam in de front- en backoffice. Er is sprake van een natuurlijk en soepel verlopende samenwerking, waarbij het principe één klant, één regisseur, één plan al is ingevoerd. Deze intensieve samenwerking heeft tot goede resultaten geleid en vormt de basis om het SWT en het BTJ op door te ontwikkelen. Als het ware maakt de samenwerking op St. Ursula een kanteling naar de wijken. De 1e lijn actief in de wijk.

We hoeven niet van nul af aan iets op te bouwen door de huidige werkwijze op St. Ursula en daarom wordt met de inrichting van het SWT zoveel mogelijk aangesloten bij huidige voorzieningen, werkwijzen, structuren en overlegvormen. Er is wel doorontwikkeling nodig. Denk bijvoorbeeld aan de komst van de wijkverpleegkundige en de noodzaak van het bevorderen van de sociale cohesie en ontwikkelen van algemene voorzieningen.

3. Waarom een SWT

Met het SWT kan de kanteling beter vormgegeven worden. De gemeente krijgt meer taken en minder geld. Dat vraagt om een andere inrichting van de uitvoering. Eigen kracht, zelfredzaamheid, wijkbewoners helpen bij het vinden van oplossingen in hun eigen omgeving en netwerk. Beroep op professionele zorg en individuele ondersteuning wordt teruggebracht. Hierdoor wordt duurdere hulp uit de tweede lijn terug gedrongen. Het SWT zorgt voor een betere afstemming tussen verschillende hulpverleners. Sneller signaleren en handelen bij (meervoudige) problematiek leidt tot betere en duurzame oplossingen met minder overlap in zorgverlening, minder doorverwijzingen en minder hulpverleners. Het doel is ontkokerd samenwerken met integrale oplossingen. Niet enkel vanuit het eigen aanbod en taken werken. De casus is leading en er wordt keer op keer integraal maatwerk geleverd. Vroegtijdig ingrijpen voorkomt grotere problemen en het is goedkoper en effectiever. Naast het belangrijke feit dat de burger hierbij veel meer gebaat is. Daarom meer inzet op preventie.

Samengevat zijn de doelen van het SWT:

- a. Gericht op preventie door methodisch handelen SWT met de focus op individuele complexe ondersteuningsvragen van inwoners. Hierdoor wordt voorkomen dat er beroep op zwaardere zorg en hulpverlening wordt gedaan.
- b. Het terugdringen van het beroep op langdurige zorg en hulpverlening door af te schalen van de 2^e naar de 1^e naar de 0^e lijn indien mogelijk.

4. Samenstelling van het SWT:

Het SWT bestaat uit een klein aantal professionals die generalist zijn met ieder een specialisatie vanuit het eigen vakgebied. Het team beantwoordt de enkelvoudige vragen op het eigen vakgebied en bij meervoudige vragen stemmen ze af wat het plan van aanpak, het klantplan¹ gaat worden. De enkelvoudige vragen blijven dus buiten het SWT. De 1 plan, 1 gezin en 1 regisseur gedachten. Het SWT heeft directe contacten met het BTJ en staat in verbinding met de wijk door duidelijk zichtbaar en herkenbaar te zijn.

De basis van het SWT wordt gevormd door:

- **Generalisten individuele ondersteuning en hulpverlening**

Een medewerker van Loket WegWijs die breed kan kijken en de vraag achter de vraag kan achterhalen op de diverse leefgebieden.

- **Generalist hulpverlening**

Een maatschappelijk werker die maatschappelijke en psychosociale problemen kan aanpakken.

- **Generalist zorg**

Een wijkverpleegkundige die contact heeft met wijkbewoners en een zorgbehoefte in combinatie met een sociale problematiek.

- **Onafhankelijk cliënt ondersteuner (MEE)**

- **Sociaal Werker**

Een medewerker van ContourdeTwern die bekend is met ouderen, vrijwilligers en/of mantelzorgers.

- **Medewerker BTJ - “de Verbindingsofficier”**

Deze medewerker gaat de schakel vormen tussen het SWT, het BTJ en de wijken. Deze medewerker heeft een brede kijk heeft op de collectieve welzijnsvoorzieningen en activiteiten in de wijk en legt gemakkelijk contact met organisaties die activiteiten ter bevordering van sociale cohesie organiseren.

- **Expert op afroep**

Denk bijvoorbeeld aan medewerker van Openbare Ruimte, Cello, la Salle, BTJ, woonconsulent, GGD bemoeizorg of de wijkagent.

Indien nodig, kan er iemand ingevlogen worden op afroep of kan er een ring van andere deskundigen om het team heen geformeerd worden. Bijvoorbeeld een jongerenwerker bij overlast jeugd, een woonconsulent bij een renovatiewijk, een casemanager Werk voor arbeidsparticipatie of een wijkagent in samenwerking met een medewerker Openbare Ruimte als de veiligheid in het geding is.

De wijkverpleegkundige²

Gezien de vergrijzing, de extramuralisering en de ontwikkeling dat mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen, zullen ouderen een belangrijke doelgroep van het SWT vormen. Bij deze groep is vaak sprake van een zorgvraag in combinatie met sociale problematiek waardoor de wijkverpleegkundige degene is die bij deze mensen een sleutelrol heeft. Bovendien is zij door haar aanwezigheid in de wijk signaleerder, aanspreekpunt en vormt zij zo een belangrijke verbinding tussen de wijk en het SWT. Daarnaast vormt zij de verbinding met de huisarts die ook een belangrijke rol in de wijk heeft als het gaat om signaleren en verwijzen.

Samenwerking tussen de sociale ondersteuningskant en de medische zorgkant is er nu wel, maar moet verbeterd worden. Met de komst van de wijkverpleegkundige ontstaan er kortere lijnen tussen het sociale domein en vooral huisartsen of medisch specialisten. Hierdoor worden problemen eerder gesignaleerd en in combinatie opgepakt.

Met de komst van het SWT zal de eerste tijd het accent komen te liggen op het verbeteren van de contacten en creëren van korte lijnen met het medische circuit. Ofwel het verbinden van het medische circuit in de 2^e en 1^e lijn met de 0^e lijn. De wijkverpleegkundige gaat hier een belangrijke schakel in vormen.

¹ Het plan van aanpak samen met de inwoner opgesteld bij multi-problematiek

² De taken van de wijkverpleegkundige en de vereiste samenwerking met gemeenten en participatie in de sociale wijkteams worden wettelijk vastgelegd in het besluit zorgaanspraken krachtens de Zorgverzekeringswet. De financiering van de beschikbaarheid van de wijkverpleegkundige voor de deelname aan de sociale wijkteams en de werkzaamheden zoals coördineren, signaleren en coachen worden wettelijk geborgd in de beleidsregels van NZa op basis van de Wet Marktordering Gezondheidszorg.

De zorgaanbieders die de wijkverpleegkundige gaat aanwijzen voor het SWT, stellen nadrukkelijk dat de wijkverpleegkundige onafhankelijk en onpartijdig is. Uiteindelijk is het de klant die de keuze maakt voor een zorgaanbieder indien er zorg noodzakelijk is.

5. *Taken SWT*

Met het SWT wil de gemeente inwoners helpen te participeren en hen ondersteunen in hun sociaal en maatschappelijk functioneren en de wijkbewoners activeren. Dat doet het SWT door:

1. Het ondersteunen van bewoners bij kwesties op alle leefgebieden die niet door de individuele burger of zijn sociale netwerk zelf kunnen worden opgelost.
2. Problemen snel, licht en gericht en in samenhang op te pakken.
3. Een “gezicht” en aanspreekpunt in de wijk te zijn.
4. Een toegankelijke plek te bieden, St. Ursula, waar alle inwoners in de wijk met al hun vragen op het gebied van ondersteuning van 0 t/m 99+ jaar terecht kunnen.
5. Maatwerk leveren op het gebied van informatie, advies en ondersteuning.
6. De participatie van bewoners, sociale hamenhang en onderlinge hulp in buurt of wijk te bevorderen.
7. Het versterken van de eigen kracht en het zelf oplossend vermogen van inwoners.

Het gaat om het verminderen van individuele voorzieningen. We willen meer oplossen met ondersteuning van collectieve, algemeen toegankelijke voorzieningen en sturen op de eigen kracht van inwoners en hun netwerk c.q. inwoners in hun kracht zetten door inzet van tijdelijke ondersteuning. De gemeente en/of professional en/of indien nodig het SWT kan bij het ontwikkelen van algemene voorzieningen in de 0^e lijn tijdelijk ondersteunen. De bedoeling is dat op de lange termijn de wijken zelf zorg dragen voor deze voorzieningen. De gekorte budgetten voor het sociaal domein zijn vertrekpunt, maar maatwerk behoort tot de mogelijkheden.

6. *Hoe werkt het SWT?*

1. Het SWT is voor iedereen toegankelijk, er is geen indicatie nodig.
2. Het SWT is een onderdeel in de keten ondersteuning en langdurige zorg.
3. Het SWT voert het gesprek over alle levensdomeinen en volgens de zelfredzaamheidsmatrix van de GGD.
4. Medewerkers zijn generalisten. Dat houdt in dat zij een brede kennis hebben en niet vanuit het aanbod, maar vanuit het perspectief van de inwoner kijken naar wat er nodig is. Zij hebben een ‘zorgen dat’-mentaliteit in plaats van ‘zorgen voor’.

Het SWT houdt zich bezig met klantcontacten, het voeren van gesprekken, vraagverbreding, vraagverheldering, de kanteling door de burger in zijn eigen kracht te zetten, oplossingen te zoeken in de 0^e lijn en indien nodig zorgen voor individuele ondersteuning door het innemen van een aanvraag. Het SWT is zichtbaar in de wijk aanwezig. Hoe deze zichtbaarheid wordt vormgegeven in de wijk zal tijdens de Pilot Boxtel-Oost duidelijk worden.

Signalen die in de wijken worden opgepikt door anderen dan het SWT en niet opgelost kunnen worden in de 0^e lijn middels algemene voorzieningen in de wijk of het sociaal netwerk, die worden doorgegeven aan het SWT. Het SWT bekijkt welke meest passende hulpverlener kan worden gekoppeld aan de inwoner en welke oplossing tijdelijk of frequenter noodzakelijk is.

Iedere partner van het SWT voert het gesprek conform de zelfredzaamheidsmatrix van de GGD. Dit is tevens de format die als leidraad dient voor “Het Gesprek” zoals benoemd in de Wmo-verordening. Hierdoor is er een eenduidige werkwijze en is een warme overdracht mogelijk naar een andere partner van het SWT indien de vraag ergens anders thuis hoort. Stel dat AMW in het gesprek tot de conclusie komt dat naast psychosociale hulpverlening ook hulp bij het huishouden nodig is, dan gaat de medewerker van Loket WegWijs niet nogmaals op bezoek bij deze inwoner.

Als er sprake is van meervoudige problematiek bij een alleenstaande en/of gezin zonder kinderen dan zorgt het SWT gezamenlijk en in samenspraak met de klant voor een plan van aanpak. Dit plan wordt klantplan genoemd. Een ieder brengt zijn of haar expertise in en ook de klant wordt bij het opstellen van het klantplan betrokken. De regie op het uitvoeren van diverse afspraken gemaakt met professionals in het klantplan en het doorhakken van knopen bij inhoudelijke vraagstukken, is in handen van de medewerker Loket WegWijs. Ofwel de medewerker Loket WegWijs voert de regie op

de professionals. Dit wil niet zeggen dat een medewerker van Loket WegWijs altijd de regisseur is in het gezin. De regisseur van het gezin wordt mede bepaald door de aard van de vraag en wie van het SWT of andere experts de beste ingang heeft bij de klant.

Bij samenloop van een zorgvraag die voort komt uit een medische oorzaak of ouderdom of beperking en sociale problematiek die bij het SWT wordt gemeld, neemt de wijkverpleegkundige het voortouw bij het opstellen van het klantplan. Natuurlijk weer in samenwerking met de klant, diens omgeving en het SWT.

De medewerker van het SWT is een ervaren professional met veel kennis van de sociale kaart in Boxtel, integraal werkt vanuit de casus gezin, korte lijnen met andere partners en de focus op de kansen in plaats van belemmeringen heeft.

Wanneer er sprake is van gezinsgebonden problematiek wordt dit kortgesloten met het Basisteam Jeugd en Gezin (BTJ). Samen met de klant wordt gekeken welke ondersteuning moet worden ingezet, wie die ondersteuning het beste kan leveren en wie de regie neemt. De medewerkers uit het BTJ die betrokken zijn bij dit gezin overleggen met de medewerkers van het SWT. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan één gezin, één plan, één regisseur. De regie komt bij het BTJ te liggen indien er sprake is van gezinnen met kinderen gezien de expertise met betrekking tot jeugdigen veel beter aanwezig is in het BTJ.

7. Huisvesting SWT

Het SWT heeft als standplaats het St. Ursula. Gelijk aan de huidige situatie hoe de Front Office en Back Office van de diverse partners SWT is ingericht. Een inwoner met een vraag kan deze telefonisch, per mail, fysiek of per post stellen. De vraag wordt door het SWT opgepakt. Inwoners die niet zelfredzaam zijn die worden thuis bezocht. Een vraag kan ook nog altijd gesteld worden buiten het SWT om, op de manier waarop nu de vragen op St. Ursula binnen komen. We willen laagdrempelig blijven en geen signaal missen. Hoe en waar de vraag binnenkomt is minder relevant. Wel dat de vraag wordt opgepakt.

Met name het integraal oppakken van vragen bij multi-problematiek is belangrijk. Je moet het samen doen met andere partijen. Ook de partijen in de 0^e lijn. Het is belangrijk om elkaars organisatie goed te kennen. Zo weet je wat je aan elkaar hebt en hoeft je niet overbodig te overleggen. Een loket in iedere wijk is daarbij niet noodzakelijk. Zeker niet gezien de huidige werkwijze op St. Ursula die goed werkt en de extra financiën en menskracht die nodig zijn om in iedere wijk³ 1 loket te gaan vestigen. Het is te kostbaar. Uit onderzoek blijkt dat de inwoner van Boxtel de weg naar Loket WegWijs, Centrum voor Jeugd en Gezin, ContourdeTwern en St. Ursula goed weet te vinden. Daarnaast leren ervaringen uit het verleden van Loket WegWijs en de zorgaanbieders met hun recentelijk ingerichte wijkpunten, dat inwoners niet komen naar de loketten. Ofwel er is geen behoefte is aan een loket in de wijk. Meerdere loketfuncties op de schaalgrootte van Boxtel maakt dat het voor de inwoner onoverzichtelijk wordt. Wel is belangrijk dat signaleerders, zorgaanbieders, vrijwilligers, partners, inwoners ofwel iedereen die een ondersteuningsvraag heeft of iemand in zijn of haar buurt, weet dat ze met deze vragen bij het SWT terecht kunnen en op welke manieren het SWT is te bereiken.

Leden van het SWT hebben regelmatig overleg met elkaar. Wisselen kennis en signalen met elkaar uit. Het SWT kent de wijk en ook de sociale kaart die bij de wijk hoort. Leden van het SWT zijn bij activiteiten in de 0^e lijn aanwezig. Hierdoor krijgt het SWT een "gezicht" in de wijk en kunnen signalen in wijken sneller worden opgepikt. De drempel voor inwoners zal lager zijn om vragen te stellen of signalen van zorg door te geven.

Hoe het SWT een gezicht in de wijk gaat krijgen en aan welke activiteiten het SWT gaat deelnemen zal de pilot inzichtelijk maken. In ieder geval een goede PR om het team bekendheid te geven in de wijk, het geven van voorlichtingen door het team over hun taken en actuele onderwerpen. Maar zo ook bijvoorbeeld aansluiten bij dagbestedingsactiviteiten in de wijk. Hierin zijn zeker belangrijk organisaties zoals de KBO en Zonnebloem. De achterban en vrijwilligers die signalen kunnen oppikken bij de diverse door hun georganiseerde activiteiten, moeten van het bestaan SWT op de hoogte zijn, zodat doorverwijzing kan plaatsvinden. Maar zo ook de huisarts of de bankmedewerker die constateert dat iemand financieel ernstig in de problemen zit.

³ Wijken: Boxtel-Centrum, Selissenwal, Boxtel-Oost, Liempde en Lennisheuvel

Tijdens de pilot zal ook gekeken worden of het werken met vrijwillige en professionele ambassadeurs ter promotie van het SWT een optie is om de zichtbaarheid in de wijk te vergroten.

8. Aansturing SWT

a. Aansturing van het SWT

De aansturing en coördinatie van het SWT procesmatig en operationeel vindt plaats door de gemeentelijke teamleider Zorg.

b. Aansturing inhoudelijk klantplan

De inhoudelijke aansturing op casus niveau is in handen van de medewerker Loket WegWijs. De medewerker Loket WegWijs zorgt ervoor dat de afspraken gemaakt door professionals in het klantplan worden uitgevoerd. Het gaat dan om de klantplannen waar meerdere ondersteuningsvragen en problematieken aan de orde zijn. Hij of zij kijkt ook of specialistische hulp ingeschakeld wordt. De medewerker is dus belast met het inhoudelijk toetsen van de klantplannen. Tijdens de pilot zal de teamleider Zorg hier ook een rol in vervullen om een goed beeld te krijgen of deze systematiek functioneel is.

Uit de pilot Boxtel-Oost moet blijken hoeveel medewerkers Loket WegWijs voor de gehele gemeente Boxtel in het SWT nodig zijn. Hierbij rekening houdend met de kwetsbaarheid en vervanging.

9. Relatie SWT met de 2^e lijn

Tweedelijns zorg is specialistische individuele en in de regel kostbare zorg. Denk bijvoorbeeld aan ambulante GGZ zorg en de zorg die La Salle levert.

Professionals in de 2e lijn moeten ook veranderen, zij moeten beschikbaar zijn op de momenten dat het nodig is en hun werkwijze dient gericht te zijn op de zelfredzaamheid en mogelijkheden van inwoners. Het SWT moet daarom goede afspraken maken over consultatie, verwijzing en samenwerking met de 2e lijn professionals die niet in het SWT zitten. De aanbieders in de 2e lijn zijn door de decentralisaties zich thans meer oriënteren op de buitenwereld. Er komt meer aandacht voor de inwoner en zijn omgeving. De focus van alles als organisatie zijnde zelf oppakken, verschuift langzaam naar samenwerken met de 1^e en 0^e lijn. Korte lijnen, voorlichting over elkaars werk, wensen en mogelijkheden en het aanwijzen van contactpersonen zijn vaker dan voorheen nodig.

10. Relatie SWT met de Wijk (0^e lijn)

Naast de komst van het SWT is het ook belangrijk dat de sociale cohesie in de wijken wordt bevorderd en er algemene of collectieve voorzieningen worden getroffen indien daar behoefte aan is in een wijk. Een voorbeeld hiervan is het inrichten van een eetpunt. De gemeente en het SWT heeft samen met inwoners van wijken, verenigingen, stichtingen, vrijwilligers, professionals van andere organisaties waaronder CountourdeTwern, wijkraden etc. hier een faciliterende rol in.

Iedere wijk is uniek van samenstelling, opbouw en vraagbehoeften⁴. En door de dynamiek van de dag veranderen ondersteuningsbehoeften. Daarom zal per wijk bekeken moeten worden aan welke specifieke voorzieningen behoefte is en wie hierin een rol heeft. Een wijkanalyse kan nodig zijn om de vraagstukken in de wijk helder te krijgen. Voor de pilot in Boxtel-Oost kan hierbij gebruik gemaakt worden van het onderzoek GGD Hart voor Brabant/Robuust i.c. de wijkanalyse door SmartAgent.

De huidige sociaal werker (dit kan een opbouwwerker, ouderenwerker en/of jongerenwerker zijn) en de wijkambtenaar vervullen nu al een grote rol bij het ontwikkelen van voorzieningen die de sociale cohesie bevorderen in de 0^e lijn. Maar ook de wijkorganen kunnen belangrijke input geven door te adviseren of door het mede ontwikkelen van voorzieningen. Hierdoor wordt een voorziening van de wijk waar vooraf draagvlak is gecreëerd bij de inwoners. Ervaringen die worden opgedaan tijdens de pilot worden meegenomen om afspraken te maken over hoe dit proces nog beter vorm te geven.

Binnen jeugdhulp streeft men ook naar het ontwikkelen van meer algemene voorzieningen in de gemeente om te voorkomen dat er individuele of groepsvoorzieningen moeten worden ingezet. Bij de

⁴ Onderzoek SmartAgent

ontwikkeling van deze algemene voorzieningen kan er een overlap zijn. Denk bijvoorbeeld aan het initiatief van de Generatietuin nabij de Generatietuin, die voor jong en oud is. De verbindingsofficier knoopt de diverse initiatieven aan elkaar en kijkt mee wat waar nodig is.

In wijken zijn diverse professionals en vrijwilligers aanwezig die ook achter de voordeur van de inwoner komen. Denk bijvoorbeeld aan de huishoudelijke hulp, medewerker openbare ruimte, de klusjesman van de Woonstichting of de KBO's, de vrijwilliger die de tuin doet en/of een Boa die goed weet wat er in een buurt speelt. Allemaal mensen die actief zijn in een wijk en signalen kunnen oppikken. Tijdens de Pilot moet er aandacht zijn op welke manier professionals, vrijwilligers en inwoners van de wijk de signalen laagdrempelig neer kunnen leggen bij het SWT.

Daarnaast is het belangrijk dat men weet hoe de Sociale Kaart van de wijk er uit ziet. Het SWT moet haar kennis over de Sociale Kaart delen met de professionals en vrijwilligers in de wijk en omgekeerd. Tevens moet er nagedacht worden over hoe de kaart toegankelijk en actueel te houden. Moeten we kiezen voor een digitale Sociale Kaart per wijk, een papieren versie voor heel Boxtel, gebruik maken van Social Media, beheer door vrijwilligers of professionals, de website van de gemeente Boxtel en/of voor een pakket van de vele aanbieders die hier tools voor hebben ontwikkeld? De ervaring leert dat het maken van een Sociale Kaart niet de moeilijkheid is. De moeilijkheid is het up to date houden van de kaart. Hier gaat veel tijd in zitten en ook bereidheid van alle genoemden op de Sociale Kaart om wijzigingen door te geven.

Een sociaal netwerkoverleg kan ook een vorm zijn om met elkaar informatie en kennis te delen. Huidige overleg structuren / netwerken om met elkaar kennis te delen, informatie uit te wisselen, signalen op te pakken en samen te werken zijn:

- WoonWijs
- Armoedenetwerk
- Project Eenzaamheid

Specifiek voor ouderen is er het project WoonWijs: Blijvend thuis in eigen huis, houvast, beter een goeie buur(t) en WoonWijs, voorkom vallen. In 2015 wordt specifiek aandacht wordt besteed aan 'Wonen met gemak' gericht op veiligheid in en om de woning, onderhoud, comfort, daar waar mogelijk gelijkvloers wonen en slapen, blijven wonen wanneer het minder gaat, energie, tuin(onderhoud) en deskundig advies.

Andere belangrijke gesprekspartners in wijken zijn de besturen van wijkorganen, belangen organisaties (denk aan bijvoorbeeld de KBO) en buurt-, wijk- en sportverenigingen.

In beeld moet worden gebracht welke structuren er in Boxtel nog meer zijn en waar nog behoefte aan is. Eventueel worden de structuren anders neer gezet. Aandachtspunten zijn:

- er voor waken dat we in een overlegcultuur terecht komen. De netwerken moeten er voor zorgen dat het actieve schakels zijn die kunnen verbinden met lef en passie in de 0^e, 1^e en 2^e lijn.
- het betrekken van de collega ambtenaren niet werkzaam op het Sociaal Domein bij de structuur. De medewerker van Openbare Ruimte en Ruimtelijke Ordening zijn onmisbaar bij de ontwikkeling in de wijken. Daarom gaan zij structureel deelnemen aan 1 van de overlegvormen.

Streven is dat burgerinitiatieven zoveel mogelijk zonder tussenkomst of bemoeienis van de gemeente te doen. Reden hiervoor is dat er veel meer draagvlak is bij de andere inwoners van een wijk voor een initiatief als het vanuit de samenleving zelf wordt bedacht en neergezet.

De SWT's moeten naast de inwoners van wijken, de ontdekkers en de aanjagers zijn van de inhoudelijke vernieuwing. Op zoek naar de kracht van de lokale samenleving. Samen met inwoners zullen zij de transformatie handen en voeten moeten geven. En daarbij is creativiteit een belangrijke competentie. Want creativiteit is de kunde van het doorbreken van patronen, gewoonten en zekerheden, door nieuwe dingen te bedenken. Wij en ook inwoners zullen anders moeten denken en doen.

11. Uitgangspunten SWT Boxtel

- De aansturing van het SWT en het mandaat blijft in 2015 in handen van de gemeente Boxtel. Reden hiervoor is dat er met de invoering van de nieuwe Wmo er diverse nieuwe taken uitgevoerd moeten worden waar de gemeente eindverantwoordelijk voor is. Hier willen we eerst zelf ervaring mee opdoen en gevoel bij de doelgroep krijgen alvorens de taken te mandateren naar partners in het veld.
- Het SWT werkt op alle gebieden voor het hele sociale domein.
- Medewerkers van het SWT en het BTJ bewegen zich actief in de wijken en hebben onderling nauw contact. Hierdoor voorkomen we dat per wijk het wiel 2 maal uitgevonden wordt en kunnen de lijnen kort worden gehouden.
- De rol van de gemeente is sturend en betrokken bij de uitvoering.
- De verbindingsofficier (de medewerker van het BTJ die ook deelnemer is in het SWT) is een actieve verbindende schakel tussen het SWT, het BTJ en de wijk.
- Het SWT werkt samen met de woonstichting, politie, huisartsen, praktijkondersteuners, fysiotherapeuten, aanbieders 1^e en 2^e lijn, vrijwilligersorganisaties, buurtverenigingen en wijkorganen, GGD, zorgverzekeraars, scholen, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, de WSD, UWV, WESP (Werkgevers Service Punt) en inwoners.
- De samenwerking tussen het SWT en de organisaties formaliseren via een convenant en eenmaal per jaar een grote bijeenkomst om elkaar te informeren. En verder samenwerking naar behoefte.
- Onderzocht wordt in welke vorm het SWT wordt opgezet. Komen de deelnemers in dienst van de gemeente, worden personen gedetacheerd om niet, of krijgen ze mandaat van hun moederorganisatie? In de pilotfase zal deelname zonder extra kosten of een vergoeding gepaard gaan en wordt vooralsnog gekozen om deelnemers bij hun eigen organisatie te laten. Eerst op deze manier ervaring op doen.
- Bij de evaluatie aandacht voor hoe het functioneren en de kwaliteit van het SWT wordt beoordeeld. Dit gaat verder dan de tevredenheid van de klant meten.

12. Pilot Boxtel-Oost

Het voorstel is om klein en vooral praktisch te beginnen met een SWT Boxtel-Oost in oktober 2014. Waarom in Boxtel-Oost de Pilot?

In Boxtel-Oost woont een derde van de inwoners van de gemeente Boxtel. Het wordt een slaapwijk genoemd en met name in deze wijk is het belangrijk dat de sociale cohesie versterkt wordt. Iets waar het wijkorgaan Boxtel (SWBO) ook voor pleit. De laatste tijd wordt er in samenspraak met het wijkorgaan, al stevig gewerkt aan de versterking van de sociale as. Geografisch gezien kent de wijk een zone met voorzieningen welke zich goed lenen om ontwikkeld te worden tot een sociale as waarmee de wijk een kloppend hart krijgt. De diverse voorzieningen in de wijk, zoals gemeenschapshuis De Rots, het winkelcentrum Oosterhof, Brede school de Wilgenbroek en de kinderboerderij, sloten in feite veel te weinig op elkaar aan. Het creëren van een sociale as zou betekenen dat de afzonderlijke sociale-, economische- en zorgvoorzieningen veel meer op elkaar kunnen worden afgestemd. De as kan dan ook veel meer bijdragen aan de levendigheid in de wijk, het stimuleren van ontmoeting, versterken van onderlinge sociale samenhang en het actiever participeren van bewoners.

De afgelopen 4 jaar is hier al veel verandering in gekomen. Onlangs is bijvoorbeeld de generatietuin geopend. Er liggen voldoende kansen om dit verder uit te bouwen met actieve inwoners in de wijk.

Er is geen café of ontmoetingsplek voor ouderen. Gemeenschapshuis de Rots moet meer een wijkfunctie krijgen. De wijk krimpt, vergrijsst en laat op termijn een daling van mantelzorgers zien. Er is een kinderboerderij. De jeugdmonitor laat verschillende knelpunten zien, maar er blijkt onder de jeugd geen behoefte te zijn om die op te pakken. Stichting wijkorgaan Boxtel-Oost is erg actief om de fysieke leefomgeving aan te pakken en de sociale cohesie te versterken. De leefbaarheid is goed, maar de sociale cohesie wordt nog niet ervaren door inwoners. Het is een forensenwijk, men kent elkaar niet. Er wonen veel vrijwilligers, maar het zijn vaak dezelfde mensen die vrijwilligerswerk verrichten.

De Vier Kwartieren

Verschillende partijen in de eerste lijn werken samen in een casusoverleg: gezondheidscentrum De Vier Kwartieren: praktijkondersteuner, MEE, het algemeen maatschappelijk werk en de

wijkverpleegkundige van Vivent. Door afspraken te maken tussen het SWT en het samenwerkingsverband De Vier Kwartieren over hoe met elkaar samen te werken, kunnen de lijnen met het medische circuit korter en versterkt worden.

Zorgzaam Boxtel

Zorggroep Elde, Vivent/Pantein, Cello, Woonstichting St. Joseph en ContourdeTwern hebben zich verenigd in Zorgzaam Boxtel. Daar is uitgesproken om samen te kijken naar het opzetten van een integrale wijkvoorziening. Hoe dat er precies uit komt te zien, wordt nog uitgewerkt. De gemeente Boxtel en het zorgkantoor/de zorgverzekeraar ondersteunen dit initiatief.

Gezonde wijk Boxtel-Oost

Actueel het project "Gezonde wijk Boxtel-Oost" van de GGD Hart voor Brabant, Robuust, het SWBO, ContourdeTwern en de gemeente.

In een bijeenkomst februari jl., waarbij professionals, vrijwilligers en inwoners hebben nagedacht over preventie en curatie op het terrein van de gezondheidszorg, is er één centraal thema gekozen: de sociale cohesie vergroten. Boxtel-Oost vergrijst in snel tempo. Het doel voor de wijk is: komen tot sterk participerende ouderen. Tijdens de bijeenkomst bleek dat er behoefte is aan een inlooppunt en huiskamer. En aan een project om informele zorgnetwerken te versterken. SWBO kan en wil hierin een rol spelen: het inventariseren van de vraag en het aanbod in de wijk. Vrijwilligersorganisaties SWBO, KBO en seniorenraad doen veel, maar er is behoefte om de activiteiten op elkaar af te stemmen.

Verkenning dagbestedingactiviteiten Boxtel-Oost

Daarnaast is er een projectplan "Verkenning dagbestedingsactiviteiten Boxtel-Oost". De partijen zijn voornemens een start te maken in november 2014. Doel van dit project is:

"Het wijkgericht organiseren van een collectieve ondersteuningsvorm – als voorziening voor kwetsbare inwoners in het kader van de Wmo-, gericht op participatie en het aangaan van sociale contacten, met als doel het in stand houden of creëren van een zinvolle dagbesteding. Hieraan zal worden vormgegeven vanuit samenwerking 0de en 1ste lijn (wijkplatforms en 1ste lijns zorgorganisaties en zorgaanbieders), en in samenspraak met vrijwilligers en betrokkenen. Ook zal worden aangesloten op activiteiten die nu al door vrijwilligers in de wijk worden uitgevoerd. In eerste instantie wordt gestart in Boxtel-Oost, op termijn vindt uitbreiding plaats naar andere wijken in Boxtel."

De Pilot SWT en het voornemen te starten met het project dagbestedingsactiviteiten Boxtel-Oost is een mooie combinatie. Zowel van de medewerkers 0^e als de 1^e lijn en bewoners in de wijk wordt actief inzet verwacht waardoor het elkaar kennen en weten wie wat doet wordt versterkt. Daarnaast wordt inzichtelijk waar uitdagingen liggen in de wijk.

13. Goed lopende initiatieven

Niet alleen in de wijk Boxtel-Oost zijn mooie ideeën en initiatieven aan het ontstaan. Op meerdere plekken slaan inwoners en professionals de handen ineen om te kijken wat voor hun wijk belangrijk is.

Wijkteam Liempde

In Liempde is een start gemaakt met het nadenken over een wijkteam. De bijeenkomst werd bijeen geroepen door Marieke Dijkshoorn van ContourdeTwern.

Op deze bijeenkomst is besproken dat er in Liempde behoefte is aan een Sociale kaart op lokaal niveau Liempde, een fysiek contactpunt en dat het belangrijk is goede contacten te ontwikkelen tussen de vrijwilligersorganisaties in Liempde onderling, in samenwerking met de andere partijen met als doel: betere samenwerking en signalering. Streven is zoveel mogelijk te gaan organiseren zonder de inzet van een medewerker SWT of subsidiegelden van de gemeente.

Huiskamerbezoeken

Een groep inwoners kan de wethouder uitnodigen met ondersteuning van een ambtenaar om uitleg te geven over de nieuwe Wmo. Het idee van de huiskamerbijeenkomsten is dat de wethouder op een informele manier met inwoners kan kennismaken en in gesprek kan gaan over sociale onderwerpen. De bijeenkomsten hebben een dubbele werking. De wethouder hoort wat er speelt en kan dit meenemen in de verdere uitwerking van de plannen. En inwoners kunnen belangrijke

aandachtspunten meegeven aan de wethouder. Daarnaast kan de wethouder de inwoner informeren over bijvoorbeeld het SWT.

Doordat de inwoner zelf het initiatief neemt voor het organiseren van de bijeenkomst voor een kleine groep mensen maakt dat de groep actief is met de inbreng en de deelnemers onderling nu beter weten wat bijvoorbeeld de zorgvraag van de buurvrouw is. Bevordering van de sociale cohesie op micro niveau. Tijdens de bijeenkomst zijn er ook goede contacten opgedaan voor de gemeente die waardevol zijn voor het SWT.

Samen in Lennisheuvel

Cocky Swinkels is dit initiatief gestart in Lennisheuvel. Samen in Lennisheuvel (SiL) heeft tot doel met elkaar samen te werken om het "Lennisheuvelse gevoel" in de toekomst te behouden. SiL organiseert het gratis "ruilen" van diensten. organiseren. SiL valt als commissie onder Stichting Rond Kerk en Orion.

Ouderen in Regie

Initiatiefnemer van dit project is Ad van den Brand. Thema is "eigen regie bij wonen, zorg en welzijn bij het ouder worden". Ad van den Brand gaat samen met ouderen in gesprek over de mogelijkheden van eigen regie bij wonen, zorg en welzijn in de context van de nieuwe wettelijke uitgangspunten en de Buxtelse context.

	<i>Wat</i>	<i>Resultaat</i>	<i>Wie (kartrekker)</i>	<i>Wanneer</i>
1.	Startnotitie SWT Boxtel Aftrap SWT Pilot Boxtel-Oost	Gedeelde visie en uitgangspunten bij deelnemers. Bekendheid SWT in de wijk	Beleid Wethouder, Teamleider Zorg en het SWT	Augustus 2014 Oktober 2014
2.	Communicatie, informatie en presentatie rondom SWT en Pilot	Maatschappelijke partners en inwoners zijn op de hoogte van het SWT De medewerkers zijn visueel zichtbaar in de wijk. Feestelijke start Pilot Boxtel-Oost.	Projectteam met medewerker communicatie	1 juli tot 1 januari 2015 Oktober 2014
3.	Samenstelling van het team: competenties en vaardigheden, functies en selectie.	De meest geschikte personen zitten in het SWT. Proces en aansturing is geregeld.	Projectteam	Vanaf september 2014 tot september 2015
	Caseload, bevoegdheden en mandaat.	Duidelijke procesafspraken maken	Projectteam	Vanaf september 2014 tot 31 december 2015
	Inwerken, scholing en training.	Het gesprek (gekanteld), zelfredzaamheidsmatrix, methodisch werken, sociaal netwerkstrategie, teambuilding.	Projectteam	Vanaf september 2015
4.	Software	Er is een keuze gemaakt voor een gegevenssysteem. Aandacht voor privacy en gegevensoverdracht.	Teamleider Bedrijfsvoering, Teamleider Zorg en projectteam	1 juli tot 1 januari 2015
6.	Vorm en financiering van het SWT	Er is duidelijkheid over de meest gewenste vorm van het SWT (in dienst bij de gemeente, ingekocht door de gemeente, samenwerkingsverband, gedetacheerd). Duidelijk is welke budgetten beschikbaar zijn voor het SWT. En ook hoeveel gelden er nodig zijn voor de Pilot SWT in Boxtel-Oost.	Teamleider Bedrijfsvoering, Teamleider Zorg en projectteam	Vanaf juli 2014 en gedurende Pilotfase
	Methodische aanpak en werkwijze SWT	Werkprocessen en de werkwijze is opgesteld. Volgens de zelfredzaamheidsmatrix van de GGD.	Projectteam	September 2014
7.	Nulmeting participatiescan en klantervaringsonderzoek.	Er is een nulmeting uitgevoerd op basis waarvan in een later stadium teruggekeken kan worden. In het RPTA wordt besproken of dit regionaal opgepakt wordt.	Teamleider Zorg ism beleid en afstemming met Regio	Voor 1 juli 2015.
8.	Taken SWT	Prioriteit wijkanalyse, mede op basis van bestaande documenten. Inventarisatie huidige overlegvormen. Nieuwe samenwerkingen en overlegvormen vormgeven.	Teamleider Zorg, beleid en het SWT	Vanaf oktober 2014

		Samenwerking met zorgverzekeraars. Het SWT stelt een actieplan op voor het komend jaar: wat willen ze bereiken en wat gaan ze daarvoor doen.		
9.	Formulering resultaten, voortgang SWT bewaken en monitoren	Er is minimaal tweewekelijks overleg. Resultaten worden meegenomen bij het uitrollen van het SWT over de hele gemeente.	Teamleider Zorg ism beleid	1 oktober 2014 tot 1 oktober 2015.
10.	Pilot evalueren en SWT doorvoeren in de hele gemeente.	De pilot heeft voldoende inzicht gegeven over de gewenste vorm en werkwijze. Het SWT werkt in alle wijken.	Teamleider Zorg ism beleid	1 maart tot 1 juli 2015